

CITATELJI! Prosimo, pogledajte na številke poleg naslova za dan, ko Vaša naročnina poteče. V teh časih splošnega povišanja cen, potrebujemo list Vaše sodelovanje. Skušajte imeti naročnino vnaprej plačano.

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

Registered as Second Class Matter September 25th, 1940 at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3rd, 1879.

No. 90 — Štev. 90

(Telephone: CHelsea 3-1242)

NEW YORK, THURSDAY, MAY 7, 1942 — ČETRTEK, 7. MAJA, 1942

VOLUME L. — LETNIK L.

ZA NEKAJ VEČ KOT
na dan dobivate ...
2c "GLAS NARODA"
PO POŠTI NARAVNOST NA DOM
(izveniš sobot, nedel in praznikov)
CITAJTE, KAR VAS ZANIMA

GEN. WAINWRIGHT UJET

RESNIČNI VOJAŠKI ODPOR NA FILIPINIH JE PRENEHAL VČERAJ, KO SE JE PREDALO JAPONCEM OKOLI 7000 AMERIŠKIH IN FILIPINSKIH VOJAKOV IN OKOLI 3000 CIVILISTOV NA CORREGIDORJU IN NA MALIH OTOKIH HUGHES, DRUM IN FRANK.

S predajo Corregidorja je zaključeno najbolj tragično poglavje ameriške vdeležbe v sedanji vojni, toda padec trdnjave je bilo pričakovati takoj spočetka, ko so Japonci napadli Filippine.

General Jonathan M. Wainwright je vojnemu departamentu sporočil naslednje:

"Odpor naših čet je bil zlomljen. Vrše se pogajanja za predajo trdnjav na otokih v zalivu Manile."

Nekaj ur prej je general Wainwright sporočil, da so vražnik že 6 dni z artilerijo obstreljuje trdnjavo in se pri tem poslužuje novih topov. S tem obstreljevanjem in z bombardiranjem iz zraka so si Japonci pripravili pot, da so mogli prepeljati svoje vojaštvo čez 3 milje širok preliv z Bataana na severni konec Corregidorja.

Za Amerikance je organiziran odpor na Filipinih končan, toda Japonci bodo imeli še mnogo opravka z guerilskimi četami na zasedenih otokih. Od Luzona na severu pa do Mindanao na jugu se nahaja še mnogo skupin ameriških in filipinskih vojakov pod ameriškim častniki in dobivajo vsi pomoč in podporo od domačega prebivalstva.

Zadnje ure bojev na Corregidorju so mornarji razstrelili in potopili male bojne ladje, ki so jih Japonci že prej poškodovali. Uničili so tako natančno, da Japonci niso dobili niti najmanjšega čolna.

O tem naznanja mornariški departament naslednje:

"Kapitan Hoeffel je sporočil, da je sovražni topovski ogenj z Bataana potopil pobiralec min Tanager in rečno topničarko Oahu in da so bombe potopile pobiralec min Pigeon. Sovražni ogenj je poškodoval rečno topničarko Luzon in pobiralec min Quail, ameriški mornarji pa so ju potopili, ko je bila predaja neizogibna. Vse majhne ladje v okoličnici so naši vojaki uničili."

Vojni departament naznanja, da je bil general Wainwright nedvomno na Corregidorju, ko se je trdnjava podala. Zadnje poročilo, ki ga je general Wainwright podal, pravi, da sovražnik 5. maja hudo bombardira otok in da so v teku vroči boji.

"Sovražna artilerija," nadaljuje poročilo, "vključno nove 240-milimeterske topove, je obstreljevala Corregidor in druge otoke ves dan. Naši topovi so odgovarjali ter so obstreljevali skupino trkov na Bataanu."

Major Bradford je iz Avstralije z aeroplanom pripeljal na Corregidor zadnja tako zelo potrebna zdravila ter je pred svojim odhodom prigovarjal gen. Wainwrightu, da odpotuje z otoka, ker Združene države in združeni narodi potrebujejo takega generala.

Wainwright pa je odločno odgovoril:

"S svojimi možmi sem bil spočetka, in če bom vjet, bom z njimi delil usodo. Skupaj smo bili že tako dolgo, da mi moja vest ne dovoli, da bi jih zapustil, dokler ne pade zadnja zavesa. Amerikanci, ki so potrli vsled padea Bataana, ne smejo misliti, da je padeč otokov v Manilemskem zalivu dvojna tragedija, temveč naj jim bo za zgled našega odločnega duha, ko ostanemo do konca na delu, dokler ni končano."

Medtem ko je Bataan zdržal obleganje štiri mesece, je Corregidor zdržal 28 dni.

Medtem ko je imel general Wainwright komaj 7000 vojakov, jih je imel japonski general Jamašita od 150.000 do 200.000 za osvojitve Corregidorja. Vsled padea te trdnjave bodo mogli Japonci svoje vojake s Filipinov poslati bodisi proti Avstraliji, bodisi v Burmo proti Kitajski in Indiji.

V vseh bojih na Filipinih so Japonci vjeli okoli 42 tisoč ameriških in filipinskih vojakov in mornarjev.

ZADNJE URE CORREGIDORA

Po 28 dnevih obleganja je padel Corregidor in z njim trije drugi utrjeni otoki v zalivu Manile. Trdnjave niso mogle več zdržati neprestanega artilerijskega obstreljevanja z obeh strani zaliva in z Bataana, neprestanih zračnih napadov in slednjih naskoka japonskih čet, ki so pod zaščito noči prišle z Bataana na Corregidor.

Vojni departament je ob 4.15 zjutraj objavil naslednje kratko poročilo:

"Odpor naših čet je bil zlomljen. Boji so prenehali in v

Gen. Sir Archibald Wavell

vrhovni poveljnik armad združenih narodov v jugozapadnem Pacifiku.

Nemška podmornica potopljena

Mornariško poveljstvo ob atlantski obali je sporočilo, da je nek star ameriški rušilec s štirimi dimniki nepričakovano zalotil neko sovražno podmornico in jo potopil.

Rušilec, ki je opravljal patrolno službo ob obrežju, je zgodaj zjutraj zaznal podmornico na površju. Presenečeni mornarji na krovu podmornice so pričeli skakati v morje, ko so pričele regljati strojnice na rušilec. Podmornica se je naglo obrnila in izstrelila dva torpeda, ki pa sta zgrešila svoj cilj. Nato pa je strel iz 4-palčnega topa rušileca zadela podmornico. Nastal je velikanski pok, nato se je podmornica počasi obrnila na stran in je izginila v valovih. Da pa je bil

rušilec gotov svojega čina, je plul nad mestom, kjer je izginila podmornica in je vrigel globinsko bombo. Na morju so se prikazale deske in poveljnik rušileca je bil prepričan, da je bila podmornica potopljena.

Rušilec je rešil več mornarjev potopljene sovražne posadke. Kje je bila podmornica potopljena, mornariški departament ni naznanil, toda zgodilo se je v času od 2 do treh zjutraj. Po končanem delu je rušilec tiho plul dalje.

"SOCIAL JUSTICE" PRENEHAL

Poročilo iz Washingtona pravi, da je prenehal izhajati tedenski magazin detroitskega župnika Charlesa E. Coughlina "Social Justice", katerega je generalni pravdnik Biddle označil kot "jasno izživalen".

Znižana poština je bila listu preklicana, ko na zaslišanje ni prišel niti Rev. Coughlin.

Poštno ravnateljstvo je odreklo prednostno poštnino z vtemeljevanjem, da je list dolžil Združene države in predsednika Roosevelta, da sta kri-va sedanje vojne ter je pozival narod, da naj zahteva konec vojne in da je celo širil propagando za osiše.

Škof Edward Mooney, pod katerega spada Rev. Coughlin, je rekel, da ga zelo veseli, da je slednjim rešena zadeva glede magazina "Social Justice" in da je že enkrat konec "neprijetnega položaja."

Hongkong, 25. decembra; Manila 2. januarja; Singapur 15. februarja; Batavia 5. marca; Rangun 8. marca; Bataan 9. aprila in Corregidor 6. maja.

LAVAL PROTESTIRA

Načelnik francoske vlade v Vichyju in vnanji minister Pierre Laval je v odgovor na obvestilo državnega departamenta, da je angleško vojaštvo zasedlo Madagaskar, pri državnem departamentu vložil protest, zlasti še ker hočejo Združene države Franciji prepovedati braniti svoje ozemlje, ki je bilo napadeno. Laval pravi, da predsedniku Rooseveltu prepušča za to odgovornost.

Ko je Laval svoj protest izročil namestniku ameriškega poslanika S. Pinckneya Tucku, ga je opozoril na dolgo prijateljstvo med Francijo in Združenimi državami, nato pa dodal:

"Prisotni ste bili pri mojem razgovoru z vašim poslanikom, admiralom Leahjem in še enkrat želim vam ponoviti, kar sem njemu rekel, da Francija ne bo nikdar pričela, kar bi moglo dovesti do preloma."

PISMA ZA VOJNE UJETNIKE

Glavni stan Ameriškega Rdečega križa v Washingtonu naznanja, da je mogoče dopisovati z ameriškim vojnimi ujetniki na Japonskem potom Mednarodnega Rdečega križa v Ženevi v Švici.

Pisma vojnim ujetnikom gre do brez postnine po dogovoru iz leta 1929 v Ženevi in leta 1934 v Kairi.

Naslov naj se napiše po naslednjem primeru:

Joe Doe, Private, Infantry, Formerly of Wake (ali Guam itd.) American Prisoner of War in Japan International Red Cross Committee

Geneva, Suisse

Na kraju, kamor se navadno prilepi znamka, naj se napiše: Prisoner of War Mail, Postage Free.

Na slinčni način se piše tudi civilnim ujetnikom, toda mora biti tudi naklepljena poštna znamka. Za sedaj še ni mogoče pošiljati ujetnikom zavetkov, pa tudi pismu ni treba priložiti denarja.

Nemci odvajajo poljska dekleta

Nek poljski vojni ujetnik, ki se mu je posrečilo pobegniti iz nemškega ujetništva, je sporočil poljskemu listu "Dziennik Polski" v Londonu, da Nemci lovijo poljska dekleta in jih, kot v nekdanjih časih, odvajajo v Nemčijo v sužnost.

Poljska dekleta, s katerimi je govoril v Nemčiji, so mu pripovedovala, da Nemci lovijo mlada dekleta, ki prihajajo iz cerkve ali iz gledališč, ali pa kadar hodijo po ulicah v mestu ali po cestah v vseh. Odpotovati morajo takoj, ne da bi se poslovile od svojih domačin. Vsaka nemška družina v kraju kjer je bil ujetništvo, je imela kako poljsko služkinjo, bogatejše družine pa celo po dve. Dekleta so večinoma stara po 16 ali 17 let in morajo opravljati najtežja dela ter gospodariji z njimi zelo sprovo postopajo.

Sibirska armada poslana v boj

V svoji spomladni ofenzivi so Rusi poslali v boj prve rezervne divizije, ki so bile čez zimo izvežbane daleč v Sibiriji in so že zavzele neko zelo važno dolino.

Te divizije, ki so samo del novih ruskih armad, so se štiri dni borile z Nemci, ki so držali oba bregova visoko nad reko. Poročilo sicer ne omenja nobenega kraja, toda prejšnja poročila iz Moskve so poročala o vročih bojih na osrednji fronti, kar mora najbrže biti v Ukrajini. V splošnem pa poplave zelo ovirajo vojne operacije.

List "Izvestija" v uredniškem članku razpravlja o možnosti zmage leta 1942 ter pravi, da so se boji za osvobodjenje ruske zemlje že pričeli.

Dalje pravi list, da ruskim vojakom bojevitost narašča, ko se suše pota in ceste. In sedaj, ko na fronto prihajajo sveže čete iz Sibirije in tudi prihaja vojni material iz Združenih držav in Anglije, se pričena v vojni zgodovini nova stran, ki mora biti tudi popisana še to leto.

Kot pravi poročilo iz Stockholm, so Nemci pričeli ofenzivo nove vrste, namreč ofenzivo v svojem ozadju za iztrebljenje guerilskih čet na ruski fronti. Poročilo iz Berlina pravi, da so Nemci pričeli s tako obsežnim iztrebljanjem ruskih

partizanov, da je mogoče brez vsakega pretiravanja govoriti o ofenzivi za svojo lastno črto.

Ta ofenziva ima namen za varovati ozadje nemške armade in prometna pota, po katerih prihajajo zaloge na fronto, predno se prične prava nemška spomladna ofenziva, ki se bo, kot pravi berlinsko poročilo, pričela v nekaj tednih.

V nemški armadi so bili organizirani posebni oddelki za bojevanje z guerilskimi četami, ali partizani, kakor jih imenujejo Rusi. Da je zelo veliko teh parizanov, je razvidno iz nemškega poročila, ki pravi, da je bilo v nekem spopadu v aprilu ubitih 6860 partizanov, uničenih ali vgrabljenih 26 topov, 33 strojnica in en tank.

"Povsod z zasedenih mestih, trgih in vaseh smo zasledili ruske žene, otroke in celo stare ljudi, ki so bili vohuni in sabotažniki," poroča nek nemški general. "Za seboj pustile mlade dečke, ki nas vohunijo, nato pa se splazijo nazaj skozi naše črto in poročajo o naših postojankih."

PADALCI PRIHAJAJO V JUGOSLAVIJO

Nemške vojaške oblasti naznanjajo iz Beograda, da je s padali pri Sarajevu pristalo več visokih jugoslovanskih uradnikov in angleških izvedencev. Poročilo dodaja, da je bilo nekaj Jugoslovancev in Angležev prijatih.

Poročilo ne pove, ali so mogoče Angleži vojaški častniki in če mogoče hočejo stopiti v armado generala Mihajlovića. Visoki jugoslovanski uradniki pa so mogoče člani jugoslovanske vlade v Londonu.

Ob istem času pa neko poročilo iz Ankare naznanja, da je general Mihajlović pričel močno pomladansko ofenzivo in so njegovi četniki že napadli razne osiške garnizije in zalagališne postojanke v Bosni.

Četniki so tudi napadli glavni stan "feldmaršala" Kvaternika ter so pobili več osiških častnikov.

STALIN IMENUJE GENERALE

Josip Stalin je včeraj imenoval pet novih generalnih poročnikov in 72 generalnih majorjev.

Mihajil Gromov, ki je vodil polet čez severni tečaj iz Moskve v Kalifornijo leta 1937 in je postavil rekord za polet na nadlajavo brez pristanka, je bil imenovan za zračnega generalnega majorja.

Pes bo izpuščen iz zapore

V nedeljo bo po enoletnem zaporniku, ker se je dobro obnašal, izpuščen iz zapore veliki pes Cezar v Holley, N. Y. Pes je 175 funtov težak pasme danske doge in ga je pred letom mirovni sodnik zaradi popadanja obsodil v zapor. Toda odvezan bo samo za malo časa, ker bi se mogoče zaradi dolgega zapore zaletel v kak avtomobil.

ARMADA LATINSKE AMERIKE

Latinska Amerika bi mogla postaviti na noge armado kakih 250.000 vojakov po zatrih zaveznikega informacijskega urada v glavnem mestu Mehike.

Sama Brazilija bi mogla zbrati 1.000.000 vojakov, med njimi 125.000 mož stalne armade in 300.000 rezerve. Mehika in države Osrednje Amerike z otoki v Karaimskem morju bi mogle oborožiti kakih 200.000 vojakov. Pri tem pa ni všteta mehiška več ali manj izvežbana delavska milica in farmerske rezerve, ki imajo nad 500 tisoč mož.

Primeroma največ vojaško izvežbanih mož ima Peru, ki ima skoro pol milijona redne ali pa rezervne armade. V Peru, ki ima le 6.000.000 prebivalcev, je izmed 12 ljudi v tržavi po eden izvežban vojak.

Najmanj je mobilizirana Čile, ki ima v stalni armadi in v rezervi komaj 25.000 vojakov. Teda je komaj eden izvežban izmed 200 ljudi.

Francoski general aretiran

Francoski general Benoit Leon de Forne de la Laurencie, ki je bil poslanik vlade v Vichyju pri nemški vojaški oblasti v Parizu, je bil aretiran, ker je izrekel neke grožnje proti načelniku vlade Pierre Lavalu.

CITATELJEM!

Upravnik "Glas Naroda" čitateljem naznanja, da je obvestil vse naročnike, ki jim je naročnina pred kratkim potekla. Zaradi razmer ni nam mogoče tako dolgo držati naročnikov na seznamu kot prejšnje čase. Zaraditga naj naročniki, ki jim je naročnina potekla, blagohotno obnovijo oz. nam sporoče, da naj še ne koliko počakamo.

"GLAS NARODA"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slavonic Publishing Company, (A Corporation).
Frank Baker, President; J. Lapina, Sec. — Place of business of the
corporation and addresses of above officers: 216 WEST 18th STREET,
NEW YORK, N. Y.

49th Year

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$8.—, Advertisement on Agreement.

Za celo leto velja list na Ameriko in Kanado \$6.—; za pol leta \$3.—,
za šest let \$15.—. — Za New York na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.
Za inostranstvo na celo leto \$7.—; za pol leta \$3.50.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno sobot, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK, N. Y.
Telephone: CHelsea 8-1243

NEKAJ SE PRIPRAVLJA V NEMOJI

Zadnje soboto v aprilu je Adolf Hitler nepričakovano prišel v Berlin in prihodnji dan, v nedeljo 26. aprila je v Kroll opero sklical državni zbor, kateremu je — seveda po svoje — razložil vojni položaj in očrtal svoj bojni načrt za bodočnost.

Tega dne pa mi širokoustno govoril o velikih zmagah nemških armad, temveč je priznal, da je vojne operacije zadržala strašna ruska zima, ki je lansko leto prišla prej kot pa druga leta in da je bila mnogo hujša kot pa leta 1812, ko se je morala Napoleonova vojska umakniti iz pred Moskve in je na svojem umiku ginila, kot gine spomladni sneg pod toplimi sončnimi žarki.

Zima je bila za Hitlerja kaj dobrodošel izgovor za vse poraze, ki jih je čez zimo doživela nemška armada. Vsak izgovor pa je laž in tako je bil tudi njegov izgovor glede zime laž. Nemška vlada je zadela na silni ruski odpor, ki je trden kot žid, ki ga tudi Hitlerjeva trmoglavna glava ne more prebiti.

Njegovi generali so mu odsvetovali lotiti se Rusije, ko pa se za njihov nasvet ni zmenil in je Rusijo napadel, so mu vendar z vsemi svojimi silami pomagali, da bi vendarle mogoče dosegli nekaj, česar si niso niti upali pričakovati. Spoznali pa so, da se ob močnem ruskem zidu drobi sila nemškega vojnega stroja, zato so zopet svetovali Hitlerju, da saj za zimo umakne armado izpred Moskve. Toda Hitler je trdoglav, fanatičen, kot vedno sam zatrjuje, in armade ni umaknil, odstavil je svoje najboljše generale in je po posebnem "navdihnenju" sam prevzel vrhovno poveljstvo. Toda od 21. decembra, ko je prevzel poveljstvo, so njegovi koraki vedno vodili nazaj, mesto naprej.

Najznačilnejše pa je, ko je 26. aprila državni zbor prosil, da mu podeli pravico, moč in vso oblast tudi nad državnimi uradniki, da jih sme soditi in odstaviti, ako ne izvršujejo svoje dolžnosti.

Kaj naj to pomeni? Ko je prišla ta vest na dan, si je pač vsakdo mogel misliti, da se hoče odkrižati nekatere vojaških poveljnikov, ki mu naravnost povedo, da so nasproti njegovim vojnim načrtom. Upornost tedaj kažejo celo njegovi generali.

Toda to ni vse, kajti tudi domača fronta poka. Narod je sit vojne. Očetje, sinovi so na fronti, doma so pa žene, dekleta, otroci in stari ljudje in vsi se morajo pri jedi zelo omejevali. Ni čudno tedaj, da nezadovoljstvo narasča in vdarja na dan.

Take in slične vesti že nekaj časa prihajajo po skrivnih potih iz Nemčije. Ni mogoče vsega verjeti, kar se poroča, toda v tem je vendar nekaj resnice.

Neka tajna radio postaja v Švici, ki nosi ime "Station of the European Revolution", je predvčerajšnjem v nemškem jeziku napovedala, da bo v Nemčiji prišlo do vstaje, da bo Hitler strmoglavljen in da bo delavska revolucija vzela v svoje roke usodo Nemčije. Dvignila se bo vstaja, ki jo radio postaja imenuje "Palastrevolte", vstaja v palači ali sredi v Hitlerjevem vladnem krogu.

"Taka Palastrevolte," pravi radio postaja, "pa ne bo pomenila konca, temveč šele začetek revolucije. Vedno bomo pozivali delavce, da se naj zanašajo samo na svojo moč, da zrušijo fašistični stroj in da naj prevzamejo vladno produkcijo. Ne smemo pa obstati pri polovični revoluciji, temveč jo moramo izpeljati do konca na razvalinah fašističnega sistema."

"Onega dne, ko Hitler ne bo več mogel izsiliti svojih odredb, se bodo stvari zelo naglo razvijale. Tedaj bo tudi dovolj generalov, gospodarskih voditeljev in visokih uradnikov, ki bodo pri volji voditi državo pod geslom: "Rešimo, kar je rešiti mogoče." In skušali bodo preprečiti vstajo širokih ljudskih mas.

"Kakšno je naše stališče z ozirom na tako revolucijo na vrhu vlade proti načelniku? Okoristiti se moramo z nasprotjem med možni v sedanjih vladah, toda od tega nasprotstva mi ne smemo biti odvisni. Poraziti ga moramo samo, da z njim dosežemo svoj cilj. Vlada nazadnjakov in generalov nam ne nudi nikake bodočnosti in ne more trajno ostati. Skušala se bo obvarovati svojega lastnega pogina, medtem ko bo moč delavskega razreda rastla z vsakim dnem."

Nekaj vrč v Nemčiji in najbrže bomo tudi kmalu dočakali, da bo zavrelo.

Iz slovenskih naselbin

DAN MATER V GOWANDI, N. Y.

Minulo je že precej let, odkar je oče Mladinskih krožkov pri slovenskih podpornih organizacijah ustanovil prvo otroško društvo v Forest City, Pa., ter mu izbral ime "Pioneer." Oče tega in pozneje ustanovljenih "bivših" Vrtec in krožkov, ni bil nihče drugi, kakor Tone Zaitz, bivši glavni odbojnik pri takratni Slov. Svobodomiselnici Zvezi.

Njegova ideja je rodila dobre posledice in pred združitvijo SSPZ je imela ta organizacija okrog 40 otroških društev po Ameriki. V Gowandi so tudi nekateri gojili željo, da bi se ustanovilo tako društvo, ali nihče se ni upal pričeti z delom. Končno je bil prišel sem s slikami iz starega kraja Mihael Vrhovnik leta 1939 in na njegovo prigovarjanje se je po njegovem odhodu ustanovilo otroško društvo po članih takratnega društva SSPZ, katero je imelo ob času pridružitve k SNPJ 57 članov.

Pod skrbnim vodstvom so otroci tega društva pridno delovali za takratno svojo tajnico, da je imela prilagoditve, ji dano od gl. odbora, Violet Widgoy, biti častna zastopnica tega društva na konvenciji v Clevelandu leta 1940. Priredili so par veselje in kratko igro, ter vedno gledali, za svojo blaginjo, da ni bilo treba starišem plačevati izvanredne naklade.

Ko je zeleni paket japonski napadel Ameriko 7. decembra 1941 ne samo, da so se društva odraslega oddelka odzvala klicu enega izmed najboljših voditeljev namoda, predsednika Roosevelta s tem, da so pričela takoj kupovati obrambne bonde, nego voditelji za to leto takratnega Vrta, sedaj Krožka, so apelirali na otroke, da pri-
no zbirati stvari, kakor stare časopise, magazine, papirnate škatle itd. Fantje so se odzvali klicu voditeljev in Ameriki ter šli na delo, za kar so si zvršili blaginjo za \$18.00. Dekleta pa s prodajo patriotičnih slik okrog \$17.00. Rezultat tega dela je: da je Krožek kupil obrambni bond in to brez kakšnega sročkanja, veselje ali naklade.

Mladina je obljubila, da bo de s tem delom pomagala ne samo sebi finančno, nego tudi Ameriki za obranitev in izboljšanje demokracije po celem svetu. Na Slovence v Gowandi pa se apelira, da slične stvari, kakor gori omenjeno, ne požigajo po stari navadi, nego da jih shranite ter izročite našim otrokom jim s tem pomagati nad zatiralec naših mater in očetov, bratov in sester ter njihovih ubogih otrok v naši stari domovini, ki joče pod peto Hitlerja in vas prosijo kakor sedanje Američane za pomoč, ne samo njim, nego tudi svoji novi domovini Ameriki, ki se je zavezala zatreti Hitlerja in njegove bandite ter osvoboditi

uboge, po Hitlerja pogažene narode.

Toda ne samo Slovence v Gowandi, nego vsi, kateri boste čitali te vrstice, ko boste nesli stare časopise in slično robo, zadaj za hišo, ali pa v peč, da bi zažgali, spomnite se, da vas kliče ne samo Amerika za shranitev teh odpadkov, nego tudi vaši sorodniki in cel slovenski narod v Evropi, otroke pa organizirajte za pobiranje takih stvari.

Ker nas je na stotisoče Slovencev raztresenih po svetu, in marsikateri se še spominjajo grenkih solza svoje matere pred odhodom v svet, in večina izmed nas se še spominja žalostnih besed matere in očeta "Z Bogom sinko, ali hčerka, nikdar več se ne bomo videli." kar se na največjo žalost naših mater uresničuje iz dneva v dan. In koliko izmed nas danes vo, če ma še živi mati ali oče. Mogoče stradajo kje ločena eden od drugega, na njih milam domu pa Nemci gospodari.

Naši ameriškim Slovcem ki smo pustili svoje stariše v starem kraju, je nemogoče, da bi se v velikem številu z njimi sestali. Radi tega se je vodstvo tukajšnjega krožka, ki svetovalec z otroci o prireditvi materam in očetom. Rezultat je bil, da se priredi banket z malim programom dne 9. maja v tukajšnji Slovenski dvorani, ob 8. uri zvečer. Vstopnice so sedaj v razprodaji in kakor izgleda, bo to pravi slovenski večer v Gowandi. Vsi, posebno pa očetje in matere, ki imate otroke pri Krožku, ste proseni, da se udeležite te prireditve, ker kdo ve, kje bomo obhajali Materin dan čez leto dni. Pokažite, kakor ste je vedno v preteklosti, da se zanimate za to otroško društvo, katero je v ponos ne samo nam v Gowandi, nego celi SNPJ, in našim zatiranim v starem kraju ter novi domovini. Naši eni najbolj svobodni deželi na svetu — Ameriki!

(Na svidenje 9. maja zvečer.

Poročevalce.

NA OBISKU.

Za nekaj dni nas je zopet obiskal naš sorodnik, rojak Jožef Obreza bratranec podpisane, kateri je sin dobro poznanega in spoštovanega rojaka Frank Obreza, kateri je bil več let v Maine, Vermont, itd. sedaj pa se nahaja kot bartender v zelo ličnih gostilniških prostorih svojega brata Johna Obreza na 1995 Manchester Road, Akron, O.

Naj omenim še, da bratranec Joseph je uslužben pri eni največjih ameriških parobrodskih družb, ter je bil zadnjih šest mesecev neprestano na potovanju ter je prepotoval do mala iskoro vso zemeljsko oblo, med

JERRY KOPRIVSEK in njegov orkester na ploščah
Terezinka Polka
Na planinah — valček Str. M 678
In DUQUESNE UNIVERSITY
TAMBUKICA — Str. M 671
Za toz. cenik in cene plošč se obrnite na: JOHN MARSICH Inc.
463 West 42nd Street, New York

Peter Zgaga

JAPONSKA DUŠEVNOST

Vožnja preko Sibirije se ji je zdela neznanost dolga. Sicer je bil mož najel na vlak poseben oddelek, v katerem sta imela vse udobnosti, najbolj jo je pa presenečalo, ker se ji ni nikdar približal ter je ni tekoč vsega dolgega potovanja nikdar objel in nikdar poljubil, da si mu ni prav nič prikrivala, kako je željna ljubezni.

Vsak trg, vsako mesto, mi-mo katerega sta se peljala, mu je bil znan, kar jo je utrjevalo v prepričanju, da je moral že večkrat to mimo potovati. Opozarjal jo je na naravne lepote, ona ga je pa le raztreseno poslušala, kajti začelo jo je mučiti vprašanje, kaj je pravzaprav postala po tako naglo sklenjeni zakonski zvezi: — Njegova postavna in resnična žena, ali pa z njo nekaj povsem drugega namerava?

Ko mu je glede tega nekoč precej jasno namignila, se ji je sočutno nasmešnil rekoč: — Vem, kaj misliš, toda počakaj še nekaj dni, da bova doma. Čaka naju prekrasna poročna noč. Tudi jaz z vso vsemno hrepenim po nji, toda že od nekdaj sem vajen vse vpoštevati in ravnanj točno po vnaprej sklenjenih načrtih.

Ta možati odgovor jo je sicer nekoliko pomiril, ni je pa popolnoma razbremenil brige in skrbi. Njegova trditve, da ne bo prve zakonske in nji sledečih noči, nikdar pozabila, ni prav posebno vplivala nanjo.

V neznanem kitajskem pristanisku sta se vkrcala na majhen parnik, ki se je po nekaj dnevni vožnji ustavil na odprtem morju. Poleg parnika je kmalu pristala majhna jahta, ki je novoporočena odpeljala k miljo dolgemu in polmilo širokemu otoku, odkoder ni bilo videti ne celine, ne nobenega drugega otoka.

Otok je bil spremenjen v čudovito krasen park. Med eksotičnim drevjem, kakršnega ni mlada žena dotlej še nikdar videla, so bile speljane z belim peskom posute steze, preko žuborečih potočkov so vodili leseni mostiči, voda je bila polna pestrobarnih rib, vsakih dvesto korakov je bila lesena pagoda s kipi raznih japonskih božanstev.

Med grmičjem so bile vabljive klopie in z nežnim mahom porasla kamnita počivališča, kamor bi se človek najraje zleknil ter užival ta zemeljski paradiz.

Sredi otoka je stala prostor na hiša, zgrajena delova v evropskem, deloma v japonskem slogu.

Hiša je imela deset sob, vse

razkošno opremljene, toda najrazkasnejša je bila spalnica.

Vse povsod težki zastori in debele preproge, v katere se je noga do členka vdiral. V posebni sobi so bile razvešene obleke najnovejšega pariškega kroja, japonski svileni plašči in kimone. Posebna omara je bila polna vsakovrstnih čevljev in nogavic. Jodi so bile pripravljene po evropskem načinu. Kdo jih je kuhal, ni nikdar izvedela.

Stregle so jima geješe — dekleta v starosti od petnajstega do osemnajstega leta. V igralnici so plesale ter ob spremljavi preprostih godal prepevale otočne japonske pesmi.

V knjižnici je bilo poleg japonskih knjig tudi dosti del evropskih pisateljev. Druge sobe so služile drugim namenom.

Ko ji je vse razkazal, je rekel: — To je tvoj dom, draga. V njem boš neomejena vladarica.

Prve noči se je spopadla nekoliko bala, toda kmalu je njegova brezemljna ljubeznivost preganala vso bojazen. Vsako naslednjo noč jo je obsipal z novimi izkazi ljubezni, tako da se je zjutraj vsa omamljena zbudila. Vsek večer in vsako jutro so jo geješe skopale v rožnati vodi.

Moža ni potem ves dan videla. Dopoldne je v svoji sobi pisal, popoldne se je pa z jahto odpravil, — rekel je, da po opravkih.

Tako so minevali tedni in meseci. Žalostilo jo je, ker ni z doma dobila nobenega poročila, da si domačinom mnogo-krat pisala in izročala pisma, moza.

Na otok ni bilo nikdar nobenega obiskovalca, ne moškega, ne ženske. Razen svojega moža, je nekaikrat videla starega japonskega kapitana, krmarja in tudi mornarje, sicer pa nobenega moškega. Pogrešala je tudi radio. V hiši ni bilo telefona.

Podnevi je postajala čedalje bolj nestrpna, toda ponoči so ji njegove ljubeznivosti zabrisale vse podnevne brige in skrbi.

Tako je minilo leto. Ob obletnici prve poročne noči je mož ljubinkanju prekosil samega sebe.

Ko je naslednjega jutra vstala, ji je še pred zajtrkom izročila najmlajša gejša v njeni materinski pisano pismo naslednje vsebine:

— Davi je bila moja naloga zavržena. Ne pozveduj po meni, ker me ne boš nikdar več videla. Ime, po katerem me poznaš, ni moje pravo ime. Najbolje je, če se vrneš v domovino. Potreben denar — pet tisoč funtov sterlingov dobiš v minicij. Mogoče boš kdaj zvedela, čemu si mi bila potrebna, toda bolje je, če ne zveš. V pristanisku te čaka jahta, ki te bo odpeljala v bližnje pristančice. Iz hiše lahko vzameš s seboj vse, kar ti ugaja.

Tako se je glasilo pismo. Na koncu nobenega pozdrava, nobene oprostitev.

Mlada, razočarana žena ni mogla verjeti svojim očem. Strla na duši in telesu se je vrnila v domovino.

Tiste dni je izšla v Tokio knjiga najslavitejšega japonskega pisatelja: "Tristo pet in šest noči poleg bele ženske," ki je izzvala na knjižnem trgu silno senzacijo. Pisatelj je v nji do najmanjših podrobnosti opisal svoje doživljanje z lepo, mlado Evropejko.

FILHARMONIČNI KONCERTI.

(WPA simfonični orkester mesta New York bo v maju priredil koncerte v prid prodaji vojnih bondev. Prihodnje nedeljo 10. maja, bo tak koncert v Cosmopolitan Opera House, 133 W. 55th St., med 6. in 7. Ave. Za ta koncert ne bodo prodajane vstopnice, temveč inesto njih bo vsak obiskovalec dobil vojno znamko, za kolikor bo hotel kupiti in sicer od 50 centov do \$5.00. Koncert je vsako nedeljo ob 6. zvečer.

(Prihodnje nedeljo bo vodil koncert Efram Kurtz, ki je prišel leta 1933 v Ameriko z ruskim baletom, pri katerem še danes deluje. Vodi pa tudi več simfoničnih orkestrrov. Kot solist na klavir bo na tem koncertu nastopil Rudolf Serkin, ki je bil rojen na Češkem kot sin ruskih starišev. Prvič je igral v New Yorku leta 1935 pod vodstvom svetovnega mojstra Arthurja Toseaninija.

TO JE KNJIGA

katero boste
Z VESELJEM ČITALI

ŽIVI IZVIRI

Spisal IVAN MATIČIČ

Knjiga je svojevrsen pojav v slovenski književnosti, kajti v nji je v trinajstih dolgih poglavjih opisanih trinajst rodov slovenskega naroda od davnih početkov v starem slovstvu do današnjega dne. Knjiga je verno sročila našega življenja in trpljenja, in kdor jo prebere bo vedel o Slovcih več kot mu more nuditi katerikoli naše zgodovinsko delo.

13 POGAVLJ — 413 STRANI

V PLATNU VEZANO

Cena \$2. Pošilnina plačana

KUHARSKA KNJIGA:

Recipes of All Nations

(V angleškem jeziku)

RECEPTI VSEH NARODOV

Stane samo \$2.00

Knjiga je trdo vezana in ima 821 strani

Recepti so napisani v angleškem jeziku, ponekod pa so tudi v jeziku naroda, ki mu je kaka jed posebno v navadi. Ta knjiga je nekaj posebnega za one, ki se zanimajo za kuhanje in se hočejo v njem čimbolj izveščati in izpopolniti.

Naročite pri

KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street
New York, N. Y.

OGLASUJTE V "GLAS NARODA"

Dopisov hru podpis in osebni na preloženje. Dopis na četrto številko naj bode v našem uradu najkasneje v sredo stisniti.

Vesti iz slovenskih naselbin

Dopis se nam vedno dobrodolet, ker nam daje vse naše čitatelje in so s njimi naši rojaki takoraki med seboj pogovarjali.

SHOD V PRID PRODAJE BONDV IN ZNAMK

Slovenski odbor za pospeševanje nabave obrambnih bondov in znamk med Slovenci v New Yorku, je sklical javni shod, kateri se je vršil dne 3. maja popoldne v Slov. domu v Brooklynu. Na ta shod se je vabilo naše ljudi s posebnimi okoliščinami, ki so bile razpoložene na naslovu, kateri so nam bili dani na razpolago po naših društvi in enotah in veliko jih je dala slovenska fara v New Yorku. Rev. Petric je tudi navsil in razposlal 600 kurt v okoliščinah. Veliko delo, ki pa ni bilo nagradeno s tolikim odzivom, kot bi moralo biti. Pisali smo o stvari tudi v lokalnem listu. "Glas Naroda" in pa v Prosveti, pa izgleda, da nas vojna še ni dočela zbudila iz letargije, ki nam nekako ne da, da bi postali zares dejavni v zadevi te krvave žalost, ki tako naglo požira naš narod v Jugoslaviji in ogroža našo novo domovino Ameriko tako resno, da se nas od vseh strani opozarja, da strmo vse svoje moči v svrhu premaganja barbarskih sovražnikov.

No, vseeno, tisti, ki so se odzvivali klicu Amerike in našemu opominjanju, so zasedli sedeže v dvorani in imeli redko priliko videti in slišati našega jugoslovanskega umetnika na jujolino Zlatka Balokoviča, ki je v lepi hrvaščini prisrčno pozdravil Slovence in povedal marsikaj, ki bo ostalo poslušalcem dolgo v spominu. On sam je bil v naši sredi sprejet nad vse iskreno in še ko je odhajal iz dvorane, ga je občinstvo glasno pozdravljalo. Jaz upam, da nam je njegova prisotnost in njegov lep govor vili mnogo volje do resnega dela za osvobodjenje človeštva izpod jarma in vpliva barbarskih nacifašistov. Naš umetnik sam veliko žrtvuje in dela za Ameriko in za staro domovino. Sledimo po svojih močeh njegovemu zgledu.

In ker sem naprej spregovorila besedo o umetniku, naj posvetim še besedo ali dve našim mladim pevki, Ann Kepic, ki je prišla na shod in nam otvorila spored istega s tem, da je zapela ameriško himno. Mladopetko je spremljal na klavirju Mr. Ignac Haude. Ta točka je dala shodu svoje vrste svečanost. O pevki so se nadvse laskavo izrazili vsi naši gostje-govorniki, in Ann je res zapela kakor izurjena pevka. Njen poln, melodičen in močan glas bi prišel do veljave na vsakem odru. Hvala, Ann, in upamo, da te še slišimo, obenem pa želimo, da s svojim glasom dosežeš uspeh v ameriškem svetu.

Od domačih govornikov je napravil daljši govor Mr. Leo Zakrajšek, ki je v izčrpnem apelu na rojake posegel tudi nekoliko v zgodovino Amerike in navzočim predložil fakt, da mi nismo bili med tistimi, ki so žrtvovali največ za začetno graditev Amerike. Prišli smo, ko je bila Amerika že bolj ali manj dograjena, takorekoč, in čeprav smo s svojim trdim delom prispevali k nadaljni zgradbi te dežele, smemo vendarle smatrati, da smo prisideli k že pogrnjeni mizi. Poleg vsega nam je Amerika nudila tudi enakopravnost in svobodo s tem, da nam je dala na razpolago postati pravomočni državljani te velike nove zemlje. Za vse to smo naši novi domovini dolžni zahvalo in našo hvaležnost lahko najlepše pokažemo v teh dneh s tem, da pomagamo z vsemi močmi k zmazi Amerike nad njenimi sovražniki.

Župnik Pius Petric je navzočim orisal v kratkih potezih trpljenje našega naroda v domovini in poudaril, da je znaga Amerike, znaga zaveznikov ter obenem odrešenje vseh naših teptanih in mučenih bratov in sester v domovini. Naša sveta dolžnost je storiti vse, kar je v naši moči, da Amerika hitro in uspešno dodela svoj našt oboroženja, ki bo pomnilo, da bodo naši bojevniki, med katerimi so tudi naši lastni slovenski sinovi, imeli v rokah orožje, s katerim bo sovražnik strl. Le sodelovanje nas vseh nam bo prineslo zmago in vrnitev k svobodom in vrednotam, katere so danes odvzete našemu narodu v domovini. Rekel je, da on sam nima denarja, da bi kupil bonde, a zato pa pomaga drugače, že stokrat je dal kri za ameriške ranjence, ker se zaveda, da vsako najmanjše dejanje šteje veliko več nego samo lepe želje. — Posnemajta vredno!

Za naše navzoče žene in dekleta je v slovensčini spregovorila nekaj besed tajnica slovenskega oddelka odbora, Mrs. Anna Krasna. Apetirala je nanje, da skušajo ob vsaki dani priliki dati kaj na stran za nabavo znamk in bondov. Znamke imajo danes po grocerijah in povsod, koder ženske in gospodinjke kupujejo dnevne in druge potrebščine za družino. Namesto drobca lahko vzamemo znamke in z njimi polnimo knjižice s katerimi končno kupimo bonde. Kar nas vpraša Amerika na postdo danes, nam bo kakor podarjeno zlato deset let od sedaj ali pa sploh kadarkoli bomo imeli potrebo po sedanj investiranem denarju. Slovenska žena je znana kot skrbna gospodinja in zato smemo računati, da bo ona znala na vseh koncih in krajih pridržati toliko, da bo ostalo tudi za znamke in bonde. Naša žena, ki s svojim skromnim, nerazglašnim in tihim sodelovanjem pomaga vzdržati pri življenju vse naše ustanove in skupine, bo tudi sedaj pokazala, da je žena na svojem mestu, žena, ki se zaveda, da bo vsak njen donesek k skupnemu delu pomnil poraz sovražnika Amerike in barbarskim rabljem naše Slovenije.

Ženska govornica od državnega departamenta, Miss Mary Horton, je v lepo podanem govoru položila ženskam na srce toplo besedo o skupni dolžnosti ameriških žen, domačih ali priseljenih. Dejala je, da mora z veseljem konstatirati, da se ameriške žene dobro odzivajo klicu svoje domovine. Ona nastopa pred ameriškim ženskimi pogosto in ve, da so pripravljene na vsako žrtv, ki bi jo bilo treba doprinesiti za zmago nad osiščem. S pametnim urejevanjem gospodinjstva in z željo za lepšo in gotovejšo bodočnost, more skoro slednja gospodinja prihraniti redno

VABILO

Veliko Proslavo

V Počast Našim Materam

katera se vrši
v nedeljo, 10. maja, 1942
točno ob 5 uri popoldne
V CERKVENI DVORANI . . . 62 ST. MARK'S PLACE.
"NA OSMI" — NEW YORK, N. Y.

PROGRAM
I G R A
BOGAT PROGRAM
NAJBOLJŠI PRIGRIZEK
DOMAČA PIJAČA
NA TO PROSLAVO VAS VABIJO
CERKVENA DRUŠTVA:
Oltarno Društvo Sv. Cirila
Društvo Najsvetejšega Imena
Marijina Družba
Cerkveni Odbor in
Rev. Pius J. Petric, O. F. M.
župnik.

kak dolar za znamke in bonde, ki bodo položili v roke ameriških sinov puške in naboje in vse drugo orožje, potrebno za poraz sovražnikov. Najboljša investicija je ona, ki nam ohrani domovino svobodno za nas in naše bodoče generacije.

Mr. William Dorr je govoril obširno o vseh praktičnih straneh investiranja v bonde. Odgovarjal je kosem svojega govora na vsa stavljena vprašanja in tako razjasnil marsikatero nejasnost. Zelo je bil vesel, ko je rojakinja Rupnik izjavila, da bo kupila štiri bonde in sicer enega za poraz Hitlerja, drugega za poraz Mussolinija, tretjega za poraz Hirohita — četrtega pa za pomoč generalu MacArthurju. Tudi drugi rojaki in rojakinje so izjavili, da so bonde bodisi že kupili ali pa bodo to storili ob prvi dani priliki. Izražanje dobre volje za sodelovanje je napravilo na naše goste govornike dober vtis. Tudi so se pohvalno izrazili glede legega za držanja občinstva, ki je vse skozi ostalo pozorno in mirno, tako da je bil shod, čeprav malo, premalo obiskan: vendarle lep uspeh.

Predsedoval je shodu naš dobro znani Mr. Frank Kerže, ki je navzočim tudi marsikaj povedal in pojasnil ter posebno poudaril, da se gre pri tej stvari tudi za čast našega naroda. Če bomo budni in voljni sodelovati po svojih močeh, bomo pridobili na ugledu v Ameriki, v nasprotnem slučaju bo naš ugled padel in to se ne sme zgoditi. Slovenci naj bi te besede dobro pretehtali, kajti živimo v resnejših časih kot se povprečnemu človeku morda zdi.

O nadaljnjem delovanju za to stvar med nami bomo pa še poročali.

Anna Krasna, tajnica.

V totalni vojni proti osišču, potrebuje vlada pomoč vsakega državljanja; pomagajte s tem, da kupujete redno United Savings Bonds ali Savings

MALO VEČ ZAVEDNOSTI

Celi pretekli teden sem z zanimanjem zasledoval kampanjo za vdeležbo velikega narodnega shoda, kateri se je vršil 3. maja v dvorani Slov. nar. doma v Brooklynu.

Na željo Treasury departamenta so to kampanjo vodili poštvalni in agili i slovenski rodoljubi in sicer: Mr. Leo Zakrajšek, Mr. F. Kerže, Rev. Pius Petric, Mrs. A. Krasna, katero po njenih dopisih poznamo tudi pod imenom "Pri-morska Slovenka" Mr. I. Haude, urednik "Glasa Naroda" in Mr. V. Pavlič, predsednik pevškega in kulturnega društva "Domovina".

Občudovanja vredno je bilo to delo. Čudil sem se posebno trdnemu delu in veliki zmožnosti Mr. L. Zakrajška, ki si je v uredniških člankih toliko prizadeval s svojo obširno zmožnostjo misli in pisanja, samo da bi svojemu narodu, kateri ni je pri sru in med katerim se vedno kreta, omehčal voljo vsaj toliko, da bi se vsaj v tem resnem času, ki bo za nas na eden ali drug način zgodovinskega pomena, da bi se zbrali v večjem številu, in s tem pokazali vladnim zastopnikom ameriškega naroda, da smo tudi mi narod, da smo krvni bratje tistih, ki se bore za isto stvar kakor velika Amerika, da smo bratje tistih, ki se z izbočenimi prsi neustrašeno postavljajo pre sovražnikove puške.

Zelo sem se pa začudil, ko sva s prijateljem že precej pozno vstopila v dvorano. Tako da sva celo zamudila otvoritev shoda, ki ga, kakor sem zvedel pozneje, otvorila z ameriško himno Miss Ann Kepic, in da je bilo v dvorani še vedno prostora za kakih 50 ljudi.

Seveda, udeležba je bila prilično še zadosti dobra, mislim za nas, ki se poznamo med seboj! Nikakor pa ni bila dovoljna in zato ne, ker po vsem posebnem oglaševanju v listu "Glas Naroda" in pa ker so bili zastopani na tem shodu predstavniki ameriške vlade, bi se ljudje že iz narodne dostojnosti morali odzvati v večjem številu. Ne bom obsojal tistih, kateri so ta velevažni shod poleg vse prošnje in vabila v listu, in še globokega povabila na dom prezrili. Ne bom jih obsojal, ker predobro poznam naš narod, po katerem se še vedno pretaka kri njih pradedov, kateri pri svojem primitivnem in težkem delu niso imeli časa čitati debelih knjig, se zanimati za svetovne politične dogodke in poslušati dolge govore.

Poleg tega da smo čitljivi, čitamo le kratke zgodbe in povesti, in še te se morajo dotikati našega občega življenja. Naš človek nad vse ljubi dom, zato si ga tudi ustvarja pri vsaki, dostikrat je njegova edina in poslednja želja, da bi umrl v njem. Zato se vam je že dostikrat pripetilo, da ste vabili prijatelja na kako zabavo ali pa prireditve, da ste dobili odgovor: "Eh, kaj bom pa hodil, saj je doma še najbolj lesto."

Seveda, tukaj ni moj namen zagovarjati tiste, kateri so še v tako ozkem sorodu z našimi pradedi, vami pa, da voljo imajo dobro, le odločnosti jim manjka.

Tukaj mi misel uhaja na mojega pokojnega očeta. Blaznikovo "Pratiko" je tolikokrat prečital, da jo je skoraj znal na pamet. In to radi tega, ker v nji so bili kratki opisi o tej ali drugi stvari, ki so se tikali njegovega gospodarstva in vere. Ko sem mu pa na njegovo željo naglas čital kake bolj obširne opise iz knjig družbe sv. Mohorja, je pa kaj hitro zasmejal na toplem zapečku in ko sem ga na rahlo požegotal na goli podplat, se je nekako

Z A HITRO OKREPČILO

IN DOLGE DOBROTE ZDRAVJA-MLEKO!

Ali pijete dovolj mleka? Je idealen dodatek k vsaki hrani. Je bogat s kalcijem, ki vam pomaga graditi zdravo bodočnost. . . . ker do naša k vaši življenjsko važni rezervi vitaminov in kalcija. Kadar vas prihodnje teža - pijte mleko!

Država New York pravi: **UGASI ŽEJO UTRDI ZDRAVJE PIJTE MLEKO!**

VITAMINI ZA OŽIVLJENJE! POMAGA PRI ZMANJŠANI DIJETI ALKALISKA REAKCIJA ZA UTRUJENOST VITAMIN "A" ZA ODOPROT PREHLADU KOVINE ZA DOBRO ZDRAVJE KALCIJ ZA LEPO POLT NAJČENEŠA POPOLNA NARAVNA HRANA POOLNA ZA CELO DRUŽINO

Bureau of Milk Publicity, Albany, N. Y. VELIKI PEČAT DRŽAVE NEW YORK

stari domovini, ki smrtno krvavijo za isto stvar kakor Amerika.

(Naj pripomnim še, da bo v nedeljo v cerkveni dvorani na 8. cesti v New Yorku prireditve Materinskega dneva. Tukaj bo tako kakor po navadi, več ko nas bo, bolj lušno bo. Govorov mislim ne ba. Vendar pa zato ne morem jamčiti, ker sem prav siguran, da bo to prireditve obiskal tudi naš rodoljub Rev. P. Petric.

Ker se mi zdi, da bo ta prireditve zadnja, ki se vrši v notranjih prostorih, bi ne bilo več kakor prav, da dvorano napolnimo do zadnjega kotička, in počistimo vse, tako da ne bo ostalo nič mastnega in nič mokrega. — Na svidenje!

F. R. V.

ADVERTISE in "GLAS NARODA"

40-LETNO PREISKUŠNJO

IMA

AMERIŠKA BRATSKA ZVEZA

:: AMERICAN FRATERNAL UNION ::

ELY, MINNESOTA

KI IMA

22,000 članov in dva milijona

in pol dolarjev premoženja.

Organizacija je zanesljiva, nepristranska in zelo priporočljiva zavarovalnica. Zavarujte sebe in svoje otroke pri Ameriški Bratski Zvezi, ki vam nudi poljubno zavarovanje proti boleznim, nesrečam in smrti

Ako je društvo A.B.Z. v vaši naselbini, vprašajte krajevnega tajnika za pojasnila, če ne, pišite na glavni urad, Ely, Minnesota.

TRIJE RODOVI

Dogodki iz nekdanjih dni. — Spisal: ENGELBERT GANGL.

2

Gospodar je vstopil s polno posodo in vzkliknil, že na vratih: "Le pijte, ljudje, in bodite dobre volje! Danes so krstili mojega sina, hvala Bogu!"

Čvrsto je posadil barilec na mizo, in njegovo srce je bilo mehko in dobro. Zasmehal se je od radosti in ključ od vinske kleti je vrget na mizo, da se je zadržal po belih deskah. "Pijte, dokler morate in če mi izpijete vse do zadnje kaplje! Saj imam sina, hvala Bogu!"

Potem je stopil k postelji, dvignil otročička visoko proti lesenemu stropu in kažoč ga tistim pri mizi, klical z veseljem glasom:

"Ali vidite našega Joška mladega Zavinsčaka? Ali vidite tega le črvička? Juhu, to-le je naše dete!"

In oče Zavinsčak je dvignil pete in zaceptal z nogami, kakor bi se hotel pognati v ples, a Jožek je začel nazmanskop vpit, da se je zajezila žena na postelji:

"Pusti otroka, da se ne prestraši! Dobil bi padačo!"

"Saj res," je pritrtil mož, "rajiš dvigam barilec. Dete v plenicih je za ženske roke!"

In oče je položil sina poleg matere. Mož jo je potrepljal po pobledelem licu ter sedel na prejšnje mesto, ponjajoč svojim gostom vina. Ti se niso branili. Vino je bilo dobro in žejna velika, pa so pili do meje in preko nje. V sobi je postalo zatoholo. Nizko je počival strop na belih stenah, in tesna okna so bila skrbno zaprta, kakor da hodi po deželi mrli božič.

Bil pa je praznik svetega Jožefa, in prva pomladna nežnost je sijala daleč ob hiši očeta Zavinsčaka.

"U! Vročje je," je prva zatožila botra ter si potegnila prsano ruto z glave, da so se ji nekoliko vznesli lasje ter se ji spustili v zmrušenih kodrih po tihniku.

"Saj lahko odpremo okno," je dejal gospodar in odpahnil okno poleg nize. V sobo se je vsul sveži zrak, ki je hladilce zavel gostom okrog razgatih lic. Mati Zavinsčakova je brž potegnila ruto čez glavo novorojenčkovo, da bi se ne prehladil in ne dobil nahoda ter ne začel kihati takoj ob vstopu v življenje. Potem bi kihal vse svoje žive dni, kar bi bilo nerodno zanj in za druge.

Kmalu se je izenačil vzduh v sobi in zunaj sobe, in prijetna svežost je zavela pod stropom. Tudi gostje so se poživili, in botra si je zopet poravnala ruto in uredila lase. A jezik se ji je omajal, da je govorila venomer zdaj z gospodarjem, zdaj z babico, zdaj z gospodinjjo, zdaj sama s seboj. Njen govor ni bil urjen in se ni sukal o enem samem predmetu. Govorila je o kokoših, precej nato o semnju, potem o poslih, potem o rojenicah, ki stoji ob zibelki novorojenčkovi ter mu prerokujejo in usojajo življenja veselje in žalost. Prisotni so se ji smejali, ji pritrjali ali jo pa z oprekanjem dražili ter jo s tem spravljali v še večji agniji. Naposled je bilo materi botri govorjenja in pijače dovolj, pa se je napravila domov.

In zgodilo se je, kakor je zatrdjeval prej oče kume: botra je stopala sicer trdo in kar se da moški, a noge ji niso hotele prav služiti — zdaj so vihrale na to, zdaj na ono stran, da je bila videti njena hoja smešna in otroška.

"Jožek ti je posodil noge," se je norčeval boter. A tudi njemu ni bila hoja bogve kako stanovitna. Vino ima svojo moč tako pri botrah kakor pri botrih.

Solnce se je že nizalo k zatonu, ko sta se kume in kuma lovila proti domu. Babica je prisleda k bolnici ter se pogovarjala z njo o svojih rečeh. Jana je pospravljala mizo, a oče Zavinsčak se je naslonil na okno in gledal venkaj v večerni hlad. Solnce je umiralo za gorami, in rdeča luč se je razlila po nebu ter blesteče odsevala iz šip na Zavinsčakovih oknih. Zavinsčaku je bilo sladko, da bi se jokal. Gledal je nebo in zemljo pred seboj. Nekaj te zemlje je bilo njegove, in nekaj tega neba se je razprostiralo nad njegovo zemljo. Zdelo se mu je, da ga gleda milost božja, ki ga je dozdej čudovito čuvala nezdaj, ki mu bo odslej tem bolj varovala domačijo, ker je v nji zatrdjevalo nežno, drobno in ljubko bitje — njegov edinec njegov Jožek! In Zavinsčaku je bilo sladko, da bi se jokal!

Tudi on je pil čez potrebo, zato mu je delovala domišljija bujnejše in smelejše. Čutil je, da se bliža njemu in ženi njegovi nova doba veselega življenja. Sedaj bosta vsaj vedela, komu bosta delala iz mraka v mrak. Ne bo jima več zaman bil znoj s čela v črno zemljo, ko jo bosta orala in sejala. Vse to bo za Jožka. Živina v hlevu in petelin na gnojišču in hruska na vrtu — vse bo za Jožka. Krompir in detelja in debelača — vse bo za Jožka. Tudi trtje bo njegovo, tisto lepo trtje na Veseleci, ki se solnči vse dolgo leto in izsolzi jeseni polne sode zlahkne tekočine — tudi to bo njegovo!

Zavinsčak si je podprl brado z obema rokama in je gledal v prihajajočo noč. A ta noč se mu je zdela lepa in svetla, zakaj videlo se mu je, da se bliža iz dalje njegovemu domu mlada, doslej neznanca mu sreča. Kako bo zdaj na njegovem domu vse živo in veselo, saj ga bo oživljal njegov Jožek, ki bo pretaknil vsak kot, pregledal in prebrskal vse, kar je v hiši ob hiši in na hiši. Pa zakaj ne bi? Saj bo vse njegovo!

"Pa bi zaprl okno, ker prihaja hladna noč," ga je zaprosila žena s postelje.

Mož je ni takoj slišal. Preveč se je vdal razmišljanju. Zato mu reče žena še enkrat:

"Zapri okno, oče, ker je mrazlo."

Zavinsčak se je zdrnil, zaprl okno in pristopil k postelji. Babica je že prej odšla, in tako je bila sedaj v sobi rodovina sama. Oče je rahlo otipal glavico Joškovo, ki je bil že zadremal. V mesečni luči, ki se je v svetlem traku sipala skozi okno, tja k postelji ter se raztapljala po nji kot srebrna tenčica, je bil videti speči Jožek, enak angelčku, ki plava po oblakih in zadremlje v sijaju nebeskih zvezd. Očetu so stopile solze v oči. Nežno je pokrival z žuljavo roko svojemu edincu čelo, nsteca in prsi ter se spustil ob posteljni stranici na kolena. Žena je sklenila roke na prsih, in njuna duša sta se dvignili v brzem iskrenem vzletu tja gor nad plamenčice zvezd.

(Nadaljevanje.)

K DNEVU MATER

JANKO N. ROGELJ.

(Matj piše svojemu sinu iz domovine. Napisala je pismo dne 13. novembra, a pismo je sin dobil dne 19. aprila 1942. sin, ki je sedaj v ameriški armadi. Piše žalostno, žalostno. S tresočo roko in solzami v očeh je zapisala: "Sin, tudi v sanjah p. t. s. m. kruha. Ko bi Ti, Tone, vedel, samo košček mojega trpljenja, izjokal bi se.")

V teh težkih in žalostnih besedah je povedano vse trpljenje stare in onemogle matere, ki je na večer svojega življenja doživela kruto in nepopisno usodo malega slovenskega naroda onkraj morja, ki že leto dni ječi v verigah satanskega in krvoločnega osvojevalca — Hitlerja.

To ni klic samo ene matere, to je bolesten klic vseh mater naše zaslužene Slovenije.

Ali bo naša ameriška Slovenija slišala ta klic 10. maja ki je posvečen materam? Vsa Amerika bo proslavljala svoje matere v nedeljo 10. maja. Ali se bomo spomnili ta dan tudi naše uboge, trpeče in zaslužene matere v domovini?

Oh misli na te naše matere v domovini mi prihaja v spomin pesem Mare Lamutove, ki pravi:

Prešlo je tisoč in devetsto let, a še je Golgota krvavi svet! Vsa hrib zemlje je bil že hrib morije, o, čudo, da naš sonce še obsije;

Zato Te prosim, spomni se trpeče žene, ki nikdar v Tvojem življenju nobenega Ti zla storila. Temveč veliko je trpela in ljubila!

V nedeljo 10. maja, ki je posvečen našim materam, bodo matere naše Slovenije onkraj morja mislile in sanjale o bratih in sestrah v Ameriki. Bomo li mi v Ameriki mislili na nje? Bodo-li naša srca čutila tugo naših mater v domovini? Bo-li naša slovenska žena v Ameriki izpregovorila besedo usmiljenja napram materam v domovini; kajti če je bila slovenska žena v Ameriki katerikoli poklicana, da pomaga, danes je tisti zgodovinski dan, da z n-

smuknim srgem poprosi: Daj, brat, daj; pomagaj, sestra!

Plemenita ideja pomožne akcije dobiva odmeve iz različnih slovenskih nasebin v Ameriki. Za časa Ameriskega Vseslovenskega kongresa v Detroit, Mich., sem se oglasil v tamkajšnjem Slov. domu. Srečala sva se z bratom A. A. Mayerjem. Pozdravila sva se, pa mi je že ponujal \$5.00 za JPO slov. sekcijo. Hvala lepa!

Ko sem prišel domov, me je čakalo pismo iz Hollywooda, Cal. Moj prijatelj Louis Adamič, mi piše kratko pismo. Priložen je ček za \$100.00 za pomožno akcijo. Hvala! — In dva stavka iz pisma, ki se mi tako dopadeta: "To je prva pomoč; prazneje bom skušal napraviti še boljše. Ne bo dovolj, da bomo dali samo denar; tudi samega sebe bomo morali žrtvovati." To so časi primerne besede, zapomnite si jih!

Priloge dan pride pismo od prijatelja K. Ermoznika, Red Lodge, Mont. Priložena je denarna nakaznica za \$29.25. Dostavili so sledeči: Društ. št. 58. ABZ \$10. Po \$2.00: El. in Vida Salo, John Klovpršek, John in Mary Leskovec, K. in Mary Ermoznik. Po \$1.00: Ljane Rebnich, Tony Putzel, Rud. Krivitz, Frances Česarek in Fr. Žiberl. Po 50 cent.: Joe Mayer, Sr. J. Lukich, Agnes Gubrian, Anolnija Hrdnik, John Hočevan, in Joe Uzelac. Eliz. Cestnik 25 centov.

Hvala. Upam, da je to šele začetek. Potreba je velika in naši dobri rojaki v Red Lodge bodo še posegli v svoje žepce, ko pride čas za to, ko se bodo naši ljudje onkraj morja vračali na svoje domove.

Potem pride pismo od brata Johna Ureka iz Omaha, Nebr. Priložena je denarna nakaznica za \$17.00. Darovali so sledeči: Po \$3.00: Joe Weiss. Po \$2.00: John Urek in Floyd Virant. Po \$1.00: Peter Brodriach, Anton Intihar, John Šutej, John Uriah, John Dolnar, Fr. Žitnik, Anton Radanovich in Anna Ditttrich. Po 50 cent.: Ohas. Brodriach, M. Ostronich, Mike Mravcenc, Joe Cvetas. Hvala! — Prijatelj Urek mi piše: "Upam, da bom imel še priliko, da bom nabral denarne prispevke za naše trpeče brate in sestre onkraj morja." — Tako se govori, John, le potrudi se, to je res plemenito delo, če pomagaš nesrečnim in zaslužnim v domovini.

Posebne priznanja in upoštevavanja je vredna slovenska nasebina Pueblo, Colo. Ste videli imena naših društev in posameznikov, kako so prispevali? Tako bi se morala organizirati vsaka slovenska nasebina v Ameriki. Najprirednejša zahvala odborikom lokalnega odbora in vsem onim, ki so pomagali. To je dokaz, da kjer je volja, tam se najdejo tudi pota, po katerih se doseže cilj.

Slovenci in Slovenke po širni Ameriki! Naši ljudje imajo danes denar ter so tudi pripravljani, da bi dali. Toda če ni nikogar v nasebini, da bi jih vprašal za denarne prispevke za JPO slov. sekcijo, tudi prispevkov ni. Spomnite se besed stare matere, ki v sanjah prosí kruha, zganite se in dajte in dajte in pomagajte posebno ve, ameriške Slovenke, pokažite, da imate sočutje z materami v domovini.

Rojake prosimo, k o pošljejo za naročnino, da se poslužujejo — UNITED STATES OSTROMA CANADIAN POSTAL MONEY ORDER, ako je vam le priročno

NOVA IZDAJA

Dobri Atlas je nujno potreben

... in ravno v HAMMONDOVEM NOVEM Svetovnem Atlasu

NAJDETE ZEMLJEVIDE, KI SO TAKO POTREBNI, DA MORETE SLEDITI DANAŠNJIM POROČILOM

Zbirka nanovo in lepo tiskanih zemljevidov v 7 barvah, kaže svet, kakoršen je danes in vam pomaga razumeti zgodovinsko važno delovanje diktatorskih in demokratskih vlad.

NEKAJ POSEBNIH VAZNOSTI

Sestav sveta—abecedni seznam dežel, provinc—navaja površino, prebivalstvo, glavna mesta in kraj na zemljevidu.

Seznam mest in trgov—navaja ime kraja, okraj, in državo, prebivalstvo in kraj na zemljevidu.

Zastave vodilnih držav—v polnih barvah, vsega skupaj 56; cela vrsta narodnih barv.

ILUSTRACIJE—45 skrbno izbranih resničnih fotografij iz vseh krajev sveta.

NOVO LJUDSKO ŠTETJE—Uradne številke glavnih mest in trgov v Združenih državah in kaže primerjavo s starim štetjem.

VSEBINA ATLASA

Zemljepisni svetovni odbor je izbral izmed več tisoč slik samo najboljše barvane slike—ta zbirka je tako popolna, da je za vsakega neobhodno potrebna tekom vojne in po vojni. Vključeni so naslednji zemljevidi: — svet, Evropa (danes), osrednja Evropa (ob izbruhu vojne), Angleško otočje, Francija, Nemčija, Italija, Švica, Holandska, Belgija, Švedska, Norveška, Danska, Unija sovjetskih socialističnih republik, Bolgarska, Romunska, Jugoslavija, Grška, Albanija, Azija, Turčija, Sirija, Libanon, Arabija, Vzhodno Indijsko otočje in Malajski polotok, Indija, Burma, Kitajska, Japonska, Pacifik Južna Amerika (severni del), Južna Amerika (južni del), Afrika, Severna Amerika, Kanada, Združene države, Mehika, Osrednja Amerika in Zapadna Indija.

SEDAJ

40 centov

PO POŠTI V URADU — 35 CENTOV

48 VELIKIH STRANI

Naročite pri:

Slovenic Publishing Company
216 WEST 18th STREET
NEW YORK, N. Y.

Iz slovenskih nasebin

MOJI MATERI V SPOMIN

Ker je mesec maj posvečen matere in ker je tudi obletnica smrti moje matere, namreč 44 let, ravno 14. maja, na dan Vnebovohda, naj napišem nekaj vrst v njen spomin.

Lepo je, da se vsak otrok spominja svoje matere, ako mu živi, ali pa v molitvah umrle matere. Saj je pogovor veli, da ni tako mehke reči, kakor so materina kolena, ki vsak otrok tako rad sedi na njih. Dasiravno sem bila še majhna, se še živo spominjam materine prežgane smrti. Bilo je spomlad leta 1898, ko so v vinogradih kopali, kajti pri nas je veliko vinskih gor in so kopali, ko je nastal v sosednji vasi Selih velik požar. Kopači so pustili svoje delo in so šli pomagat ogenj gasiti. Ker takrat niso še imeli požarne obrambe, so morali nositi vodo v škafih iz vodnjakov. Ob tisti priliki je moja mati tudi nosila vodo na glavi in se je dno vdrla pri škafu in voda se je seveda razlila po materinem životu. Ponoči je moja mati zbolela za pljučnico in ravno v enem tednu je bila že mrtva, to je na dan Vnebovohda. Kako so bili žalostni oni prazniki v naši hiši, ko smo ostali sami otroci brez matere. Nikoli ne bom pozabila onih dni, ko je ležala moja ljubljena mati na mrtvaškem

odru, kajti jaz sem silno ljubila svojo mater. Leta 1905 pa je nam oče umrl in tako smo ostali otroci brez matere in očeta, trije bratje in ena sestra so bili starejši kot jaz, dva brata pa sta bila mlajša od mene. Danes pa sem samo še jaz živa, druge vse že krije hladna gruda.

Spomini mi uhajajo v prelepo našo Slovenijo, ali žalibog, teptano od sovražnika in ne vem kdaj jo zopet zasijalo solnce svobode. Upam, da kaj kmalu in upam tudi da bom mogla poramati na grob svojih starišev v svobodni Sloveniji, kajti to je vedno moja želja in upam, da se mi bo izpolnila. Pozdrav na vse čitatele tega lista!

Frances Lukanich.
Chisholm, Minn.

SLOVENSKA ŠOLA SE ZAHVALJUJE.

(Pred nedavnim se je uradno razpustilo mladinski pevski zbor "Slavčki", ki je obstojal vrsto let v St. Clairekem okrožju. Ker je zbor imel še vsoto denarja v svoji blagajni ob tem času, so uredniki "Slavčkov" sklenili odškodovati Slov. Nar. Dom na St. Clair Avenue za porabo raznih prostorov v domu za pevske vaje tekom njih obstoja in so nakazali Slov. do-

mtu ček v znesku \$100.00.

(Direktorij Slov. Nar. doma je poklonjeno vsoto hvaležno sprejel in obenem določil, da se to vsoto naloži v sklad slovenske šole Slov. Nar. doma in se bo rabilo za namene, kot je bilo prvotno namenjeno, to je za pouk slovenske mladine v slovenskem jeziku.)

Prosvetni klub Slov. Nar. doma, pod čigar vodstvom se vrši pouk slovenskega jezika v slovenski šoli, se iskreno zahvaljuje odboru "Slavčkov" in direktoriju Slov. Nar. doma za velikodušni dar in razumevanje vrednosti znanja slovenskega jezika in smo prepričani, da bo znesek služil res v prave namene, ker bo močnejša blagajna slovenske šole omogočila nadaljevanje razredov za pouk slov. jezika v Slovenski šoli SNTI.

Za Prosvetni klub in Slov. šolo SNTI.

Erazem Gorske, tajnik

SMRT ROJAKA V MINNESOTA.

IV Shipman bolnišnici na Ely, Minn. je pred nedavnim umrl rojak Fr. Perdan. Pokojni je bil star 67 let. Doma je bil iz Frigorice, župnija Dolenja vas pri Rbniču, odkoder je prišel v Ameriko leta 1899. Zapuščala sestro Mrs. Fr. Zbašnik, ter več sorodnikov, ki so se udeležili pogreba.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"